

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD-4101-016-02/12

P/12/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/12/124 Dostępność i finansowanie opieki stomatologicznej ze środków publicznych

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku

Kontroler

Andrzej Stroński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83151 z 6 sierpnia 2012 r.;

Jednostka
kontrolowana

Urząd Miejski w Brusach, ul. Na Zaborach 1. Kod 89-632 Brusy (dalej: „Urząd”)

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Witold Ossowski Burmistrz Brus

[Dowód: akta kontroli str. 1-4]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹, działania Urzędu na rzecz finansowania i dostępu mieszkańców do świadczeń zdrowotnych, w zakresie opieki stomatologicznej.

Pozytywną ocenę uzasadniają podejmowane działania w zakresie:

- tworzenia ogólnych warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia;
- gromadzenia i analizowania danych dotyczących problemów stomatologicznych;
- promocji zdrowia i profilaktyki chorób jamy ustnej;
- realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015.

Nieprawidłowość dotyczyła braku programu działań Gminy na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia jamy ustnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w zakresie opieki stomatologicznej

Opis stanu
faktycznego

Urząd podejmował działania mające na celu zapewnienie równego dostępu mieszkańców do świadczeń opieki zdrowotnej. Do wykonywania zadań z zakresu ochrony zdrowia, a w szczególności prowadzenia spraw z zakresu opieki zdrowotnej, realizacji programów dotyczących promocji zdrowia oraz współpracy z funkcjonującymi zakładami opieki zdrowotnej, wyznaczono Wydział Organizacyjno-Prawny Urzędu. Zadania te wpisano do zakresu obowiązków pracownika zatrudnionego na pełen etat.

[Dowód: akta kontroli str.5-12]

Gmina Brusy częściowo realizowała zadania własne w zakresie ochrony zdrowia, określone w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym² (dalej: „ustawa o samorządzie terytorialnym”)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 ze zm.

i art. 6 oraz art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych³ (dalej: „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej”).

W badanym okresie, tj. od 1 stycznia 2010 r. do września 2012 r., na terenie Gminy funkcjonowały trzy niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń medycznych na podstawie umów zawartych z Pomorskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w Gdańsku (dalej: „Oddział NFZ”). Ponadto jedynie na terenie miejscowości Brusy funkcjonowały dwa gabinety (indywidualne praktyki lekarskie), które świadczyły usługi stomatologiczne, m.in. dla dzieci i młodzieży do lat 18.

Gmina nie tworzyła własnych podmiotów świadczących usługi medyczne. Działalność istniejących wspierano poprzez, m.in.: udostępnianie im w formie dzierżawy budynków będących własnością Gminy, podejmowanie inicjatywy przeprowadzenia ich remontów oraz starania o zwiększenie zakresu finansowania przez Oddział NFZ świadczeń udzielanych przez istniejące gabinety stomatologiczne. Ponadto w grudniu 2010 r. Urząd rozpoczął remont i rozbudowę w jednej z przychodni (m.in. przy udziale środków Unii Europejskiej), w której przewiduje się od 2014 r. funkcjonowanie szeregu gabinetów, w tym stomatologicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 38-40, 47-63]

NIK zauważyła, iż od 21 listopada 2011 r. zamknięto (będący w budynku Gminy) gabinet stomatologiczny w miejscowości Leśno ze względu na brak lekarza stomatologa oraz na wyniki przeprowadzonych kontroli Oddziału NFZ oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chojnicach, z których wynikało, że nie spełniał wymogów sanitarnych oraz technicznych. Zamknięcie tego gabinetu ograniczyło dostęp mieszkańców miejscowości Leśno do usług stomatologicznych oraz powodowało niezadowolenie mieszkańców, które wyrażane było m.in. na zebraniach sołeckich. Według wyjaśnienia Burmistrza wykonane przez przyszłego dzierżawcę remonty przy udziale środków finansowych Gminy oraz przeprowadzone negocjacje z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie stomatologii pozwolą na funkcjonowanie gabinetu od stycznia 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. 41-42, 64-65]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w zakresie opieki stomatologicznej.

2. Analizy i oceny potrzeb zdrowotnych oraz czynników powodujących ich zmiany w zakresie chorób jamy ustnej

Opis stanu faktycznego

Gmina rozpoznawała problemy zdrowotne mieszkańców na podstawie informacji zawartych w składanych wnioskach w siedzibie Urzędu, na zebraniach: Rady Miejskiej, sołeckich i osiedlowych, a także za pośrednictwem internetowego formularza kontaktowego, znajdującego się na

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.

⁴ Podobnie jak przy ocenie ogólnej, Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

stronie *www.brusy.pl*. Ponadto informacje takie składali lekarze stomatolodzy prowadzący na terenie Gminy indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie i dyrektor Gminnego Zarządu Oświaty w Brusach na podstawie porozumień zawartych w dniu 04.02.2012 r. w sprawie wzajemnej współpracy w profilaktycznych działaniach stomatologicznych na rzecz dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie miasta i gminy Brusy.

[Dowód: akta kontroli str.41-46]

Z uzyskanych informacji Gmina sporządzała analizy potrzeb zdrowotnych oraz stanu zdrowia mieszkańców Gminy, w tym opieki stomatologicznej. Analiza sporządzona na koniec 2011 r. wykazała konieczność przygotowania programu profilaktyki jamy ustnej u najmłodszych dzieci obejmującego lakowanie zębów stałych oraz wyrabianie u nich pozytywnych nawyków w stosunku do higieny jamy ustnej, co do końca kontroli nie zostało wykonane.

[Dowód: akta kontroli str. 13-37,47-63]

Ustalone
nieprawidłowości

W Gminie nie utworzono programu wynikającego z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych mieszkańców dotyczących chorób w obrębie jamy ustnej, co było m.in. zadaniem własnym Gminy wynikającym z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej. Według wyjaśnienia Burmistrza przyczyną zaniechania tych działań była m.in.: realizacja innych priorytetowych zadań nałożonych w szczególności przez ustawę o samorządzie terytorialnym i ograniczony budżet Gminy. Celem głównym było zapewnienie dostępu pacjentom do podstawowych usług medycznych lekarzy różnych specjalności, o których pozyskanie Gmina nieustannie zabiegała i finansowała częściowo ich wynagrodzenie. Program będzie utworzony, a następnie realizowany od 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str.85-88]

Opis stanu
faktycznego

Gmina rzetelnie realizowała obowiązek wynikający z § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 sierpnia 2008 r. w sprawie przekazywania informacji o realizowanych programach oraz wzoru dokumentu zawierającego te informacje⁵ i przekazywała do Starostwa Powiatowego w Chojnicach informacje o zrealizowanych w ubiegłym roku programach zdrowotnych oraz o programach zdrowotnych planowanych na rok bieżący.

[Dowód: akta kontroli str. 63 i 66-83]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, wykonywane przez Gminę analizy i oceny potrzeb zdrowotnych oraz czynników powodujących ich zmiany w zakresie chorób jamy ustnej.

⁵ Dz.U. Nr 163, poz. 1024

3. Promocja zdrowia i profilaktyka chorób jamy ustnej oraz realizacja Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015, w częściach dotyczących opieki stomatologicznej

Opis stanu
faktycznego

Gmina realizowała zadanie własne, obejmujące *promocję zdrowia i profilaktykę, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu* (art. 6 punkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.), w ramach następujących programów profilaktycznych: Narodowego Programu Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego POLKARD 2006-2008, Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi, Programu Profilaktyki Raka Szyjki Macicy - finansowanych przez Oddział NFZ. Ponadto Gmina w całości finansowała Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia „Pomóż swojemu sercu” oraz dotowała badania profilaktyczne mieszkańców mające na celu przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym (m.in. słuchu, urologiczne, cytologiczne, laryngologiczne).

Gmina realizowała Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015, w zakresie obejmującym cel operacyjny 11 *Intensyfikacja zapobiegania próchnicy u dzieci i młodzieży*. NZOZ Brusmed w Brusach, na podstawie kontraktu z Oddziałem NFZ, przeprowadzał we wszystkich szkołach podstawowych grupową kontrolę stanu jamy ustnej oraz profilaktykę fluorkową dzieci klas I-VI (w latach 2010-2012 objęła 2 093 uczniów – 100% populacji). W przypadku zdiagnozowania chorób jamy ustnej informowano dzieci i rodziców o konieczności podjęcia leczenia. Ponadto w szkołach podczas tzw. godzin wychowawczych specjaliści omawiali z uczniami konieczność systematycznego i prawidłowego szczotkowania jamy ustnej oraz przestrzegania diety.

[Dowód: akta kontroli str.53]

W zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób jamy ustnej oraz realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015, w częściach dotyczących opieki stomatologicznej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania w zakresie promocji i profilaktyki chorób jamy ustnej na terenie Gminy.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶, wnosi o:

- 1) przygotowanie i wdrożenie dla mieszkańców Gminy programu tworzenia warunków sprzyjających zdrowiu w obrębie jamy ustnej.

⁶ Dz.U. z 2012 r., poz. 82.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonaniu wniosku*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 02 listopada 2012 r.

Kontroler
Andrzej Stroński
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury NIK w Gdańsku

.....
Podpis

.....
podpis

